VIII. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o‘sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo‘yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko‘proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo‘ladi.

Viloyatda bu borada so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag‘batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta’minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2024-yilning yanvar-mart oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 1 132,1 mln. AQSH dollarini tashkil etib, 2023-yil yanvar-martga nisbatan 94,2 mln. AQSH dollariga yoki 7,7 % ga kamaydi.

Tashqi savdo aylanmasi va balansi

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

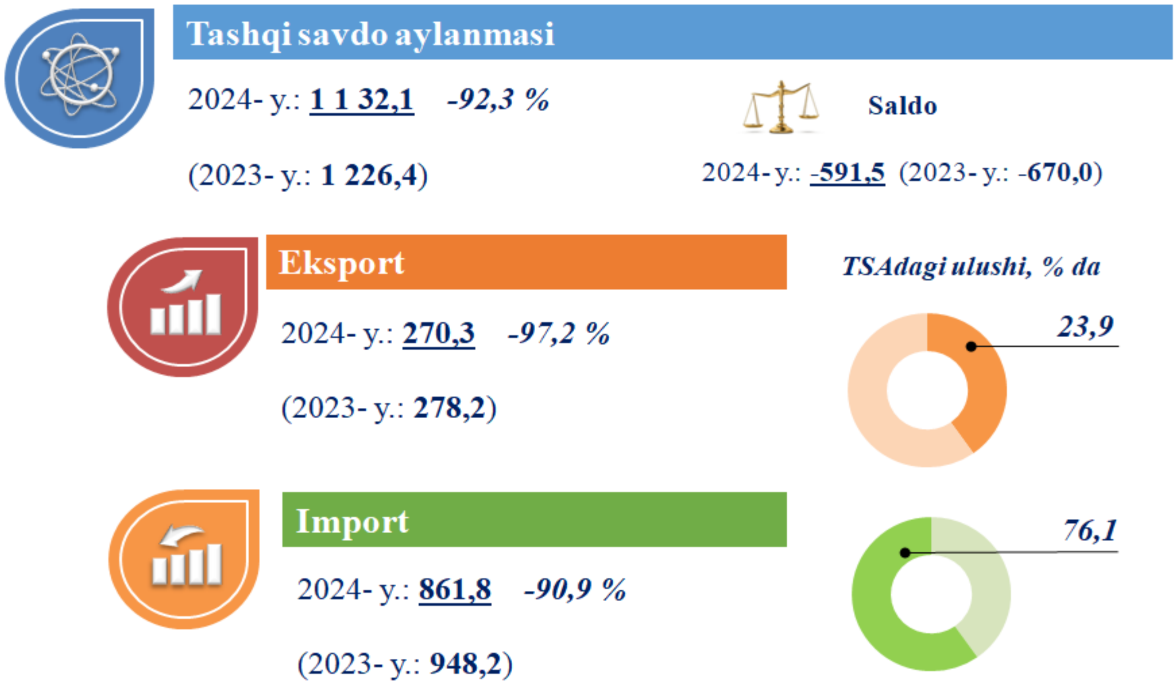

Ma’lumot uchun: O‘zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

Andijon viloyati bilan tashqi savdo aylanmasi eng yuqori ulushga ega bo‘lgan davlatlar

(2024-yil yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarning tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo‘shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 270,3 mln. AQSH dollariga (2,8 % ga kamaydi) va import hajmi 861,8 mln. AQSH dollariga (9,1 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – 591,5 mln. AQSH dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

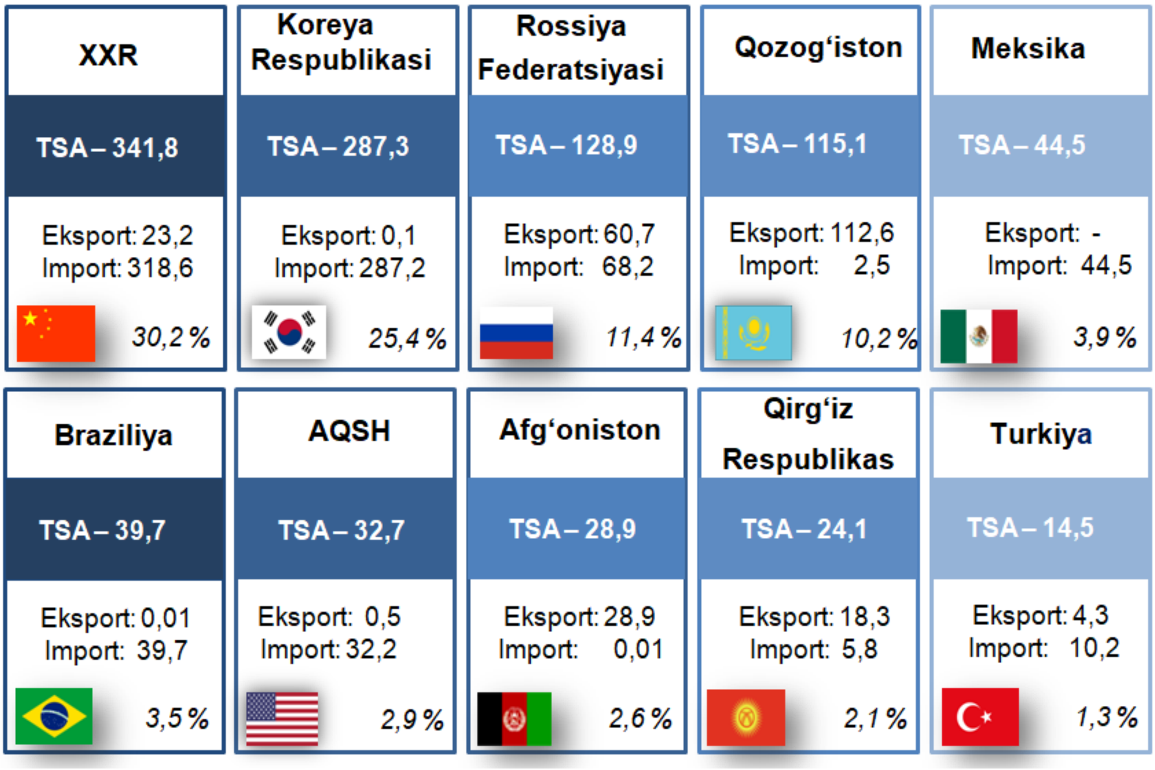

Andijon viloyati jahonning 65 mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi XXR da (30,2 %), Koreya Respublikasida (25,4 %), Rossiya Federatsiyasida (11,4 %), Qozog‘istonda (10,2 %), Meksikada (3,9 %), va Braziliyada (3,5 %) qayd etilgan.

Andijon viloyatining yirik hamkor davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi dinamikasi

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

	Davlatlar	2022-y.	2023-y.	2024-y.
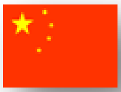	**XXR**	**214,9**	**307,9**	**341,8**
	Eksport	30,7	21,6	23,2
	Import	184,2	286,3	318,6
	Koreya Respublikasi	**421,2**	**372,1**	**287,3**
	Eksport	0,3	0,002	0,1
	Import	420,9	372,1	287,2
	Rossiya Federatsiyasi	**59,5**	**84,3**	**128,9**
	Eksport	24,3	53,6	60,7
	Import	35,2	30,7	68,2
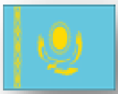	**Qozog'iston**	**57,0**	**105,2**	**115,1**
	Eksport	55,9	102,2	112,6
	Import	1,1	3,0	2,5
	Meksika	**1,7**	**48,9**	**44,5**
	Eksport	-	-	-
	Import	1,7	48,9	44,5
	Braziliya	**5,7**	**64,3**	**39,7**
	Eksport	0,1	0,1	0,01
	Import	5,6	64,2	39,7
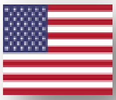	**AQSh**	**9,5**	**43,8**	**32,7**
	Eksport	0,1	0,1	0,5
	Import	9,4	43,7	32,2
	Afg'oniston	**3,2**	**0,2**	**28,9**
	Eksport	3,2	0,2	28,9
	Import	0,004	0,003	0,01
	Qirg'iz Respublikasi	**81,8**	**79,0**	**24,1**
	Eksport	75,6	71,9	18,3
	Import	6,2	7,1	5,8
	Turkiya	**26,0**	**28,3**	**14,5**
	Eksport	11,7	8,0	4,3
	Import	14,3	20,3	10,2

davomi

Davlatlar	2022-y.	2023-y.	2024-y.
Belarus Respublikasi	**1,8**	**7,8**	**10,4**
Eksport	0,3	5,9	9,5
Import	1,5	1,9	0,9
Slovakiya	**2,0**	**5,5**	**8,1**
Eksport	0,001	-	-
Import	2,0	5,5	8,1
Ozarbayjon	**3,5**	**5,3**	**7,3**
Eksport	3,3	5,3	7,2
Import	0,2	0,0	0,1
Hindiston	**8,1**	**17,2**	**6,5**
Eksport	0,2	0,0	0,4
Import	7,9	17,2	6,1
Chexiya	**6,2**	**6,5**	**5,0**
Eksport	-	-	-
Import	6,2	6,5	5,0
Polsha	**2,1**	**4,2**	**4,5**
Eksport	0,1	0,3	0,1
Import	2,0	3,9	4,4
Pokiston	**1,1**	**0,4**	**3,9**
Eksport	1,1	0,2	0,7
Import	0,03	0,2	3,2
Germaniya	**4,2**	**9,2**	**3,6**
Eksport	0,5	0,2	0,04
Import	3,7	9,0	3,6
Vetnam	**0,1**	**1,3**	**3,6**
Eksport	-	-	0,003
Import	0,1	1,3	3,6
Eron Islom Respublikasi	**3,1**	**2,8**	**2,7**
Eksport	0,4	0,4	0,001
Import	2,7	2,4	2,7

Andijon viloyatining hududlar kesimida

Tashqi savdo aylanmasi

*(2024- yil yanvar-mart)**

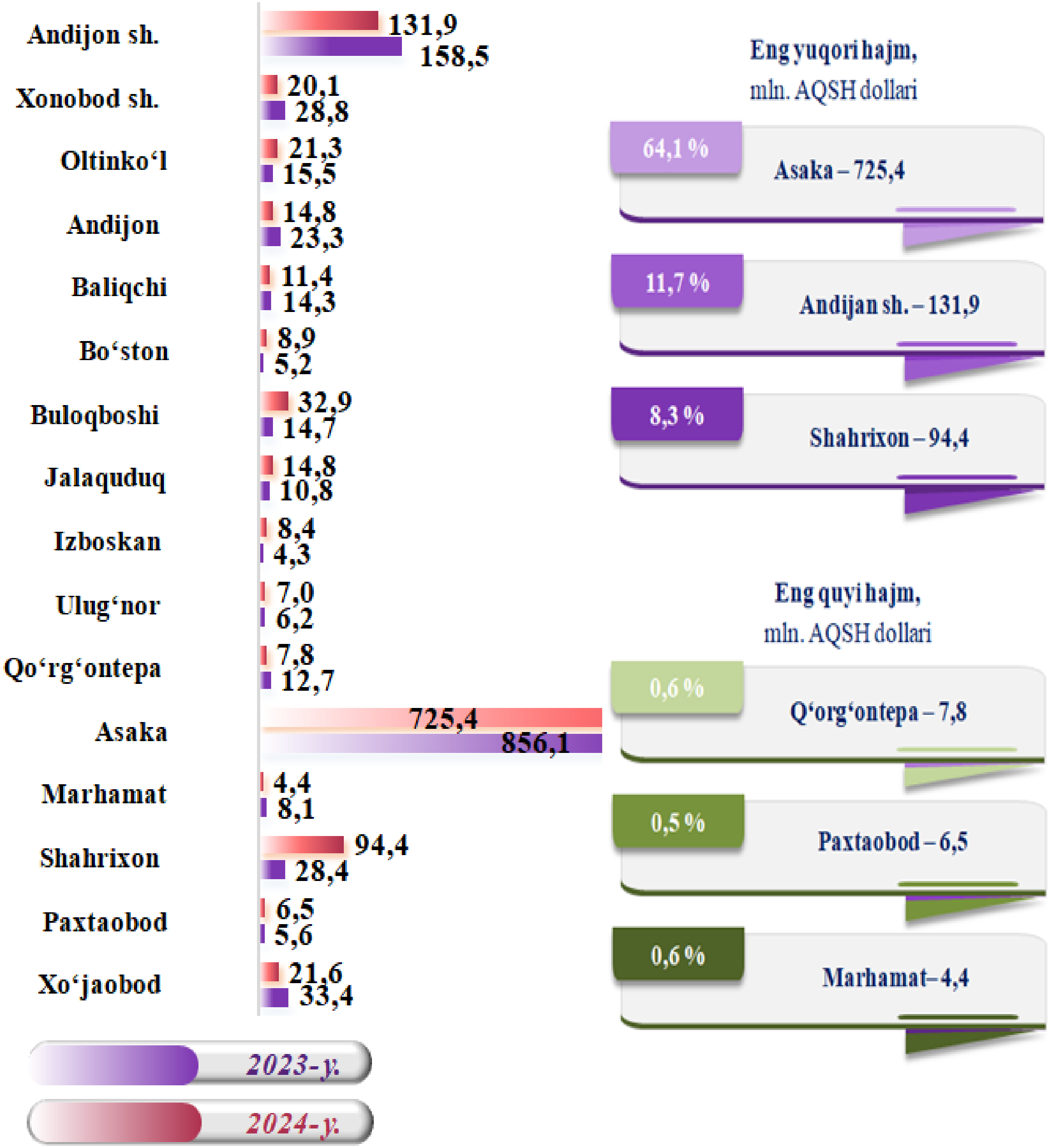

Viloyatda tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani 64,1 % ulush bilan 725,4 mln. AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Paxtaobod tumani 0,6 % ulush bilan 4,4 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

Andijon viloyatiining tashqi savdo aylanmasida MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlarning hajmlari dinamikasi

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

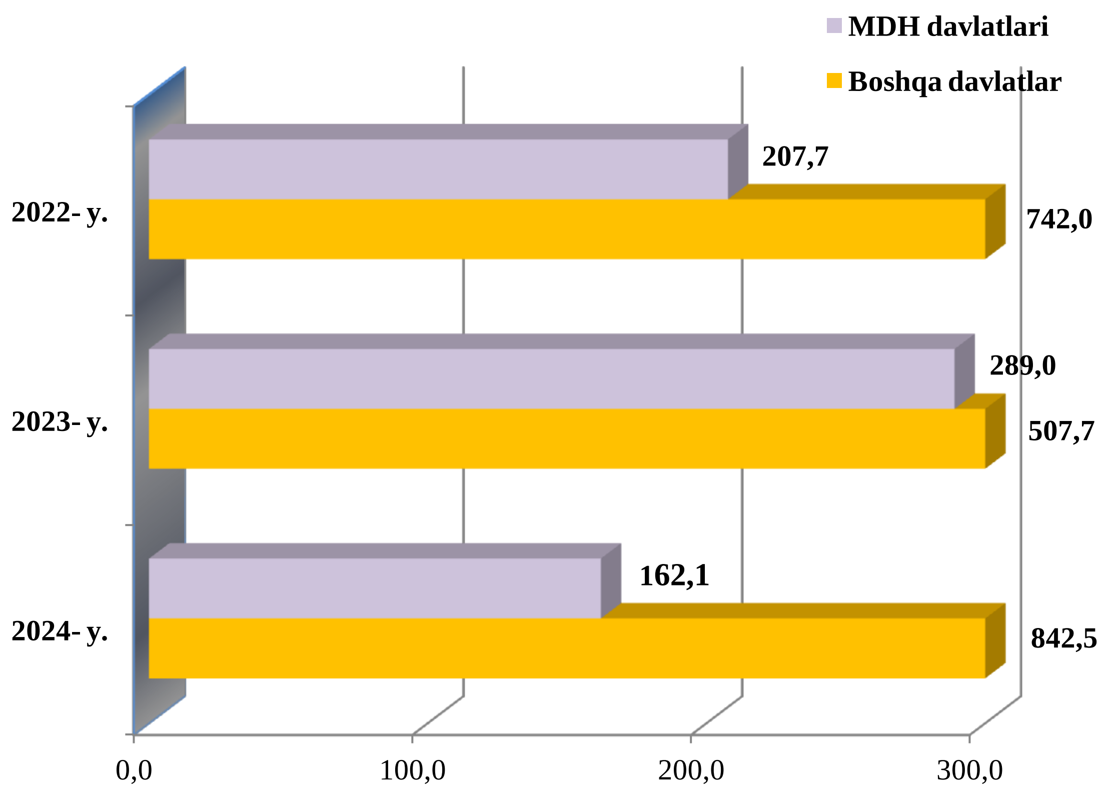

2024-yil yanvar-mart oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 25,6 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanma-sidagi ulushi 2023-yilning mos davriga nisbatan 2,0 % ga kamaydi.

Andijonning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSA 2024-yilning yanvar-mart oylarida 2023-yilning mos davriga nisbatan 2,0 % ga kamaydi va jami TSAdagi ulushi 74,4 % ni tashkil etdi.

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2024-yilning yanvar-mart holatiga ko‘ra, 289,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan eksport 111,3 mln. AQSh dollariga yetgan bo‘lsa, import 78,3 mln. AQSh dollari qiymatida qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING YEVROOSIYO IQTISODIY ITTIFOQIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-mart, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Andijon viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi 278,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport hajmi 201,2 mln. AQSh dollari, import hajmi esa 77,4 mln. AQSh dollariga yetdi.

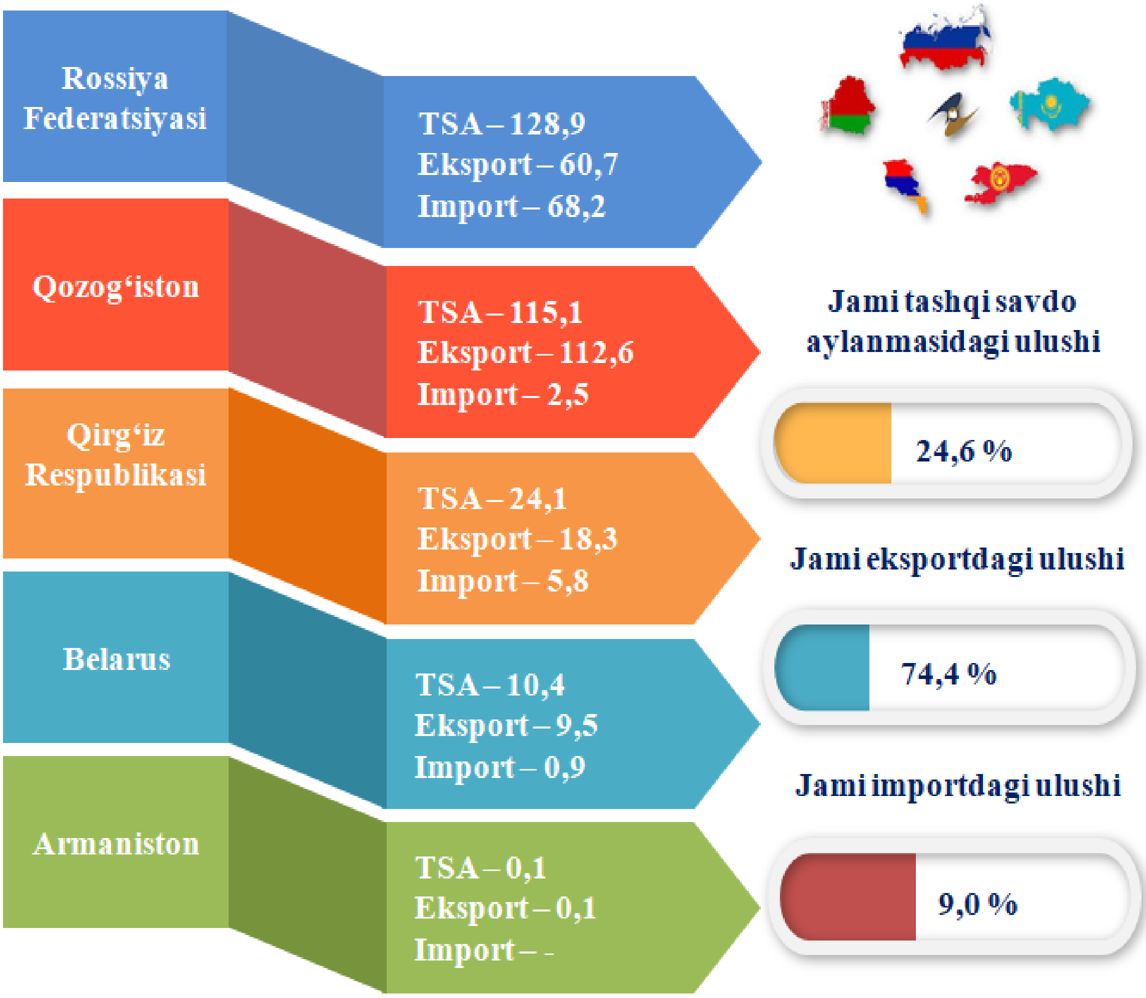

Shuni ta'kidlash lozimki, YEOIIning a'zo davlatlari (Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi, Belarus va Armaniston) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

ANDIJON VILOYATI EKSPORTI

(2024-yil yanvar-mart)

2024-yilning yanvar-mart oylarida viloyatning eksportyorlari soni 271 tani tashkil etib, ular tomonidan 270,3 mln. AQSH dollari qiymatidagi (2023-yilning mos davriga nisbatan 2,8 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta’minlandi.

XSST bo‘yicha eksport tarkibi

(2024-yil yanvar-mart, ulushi, % da)

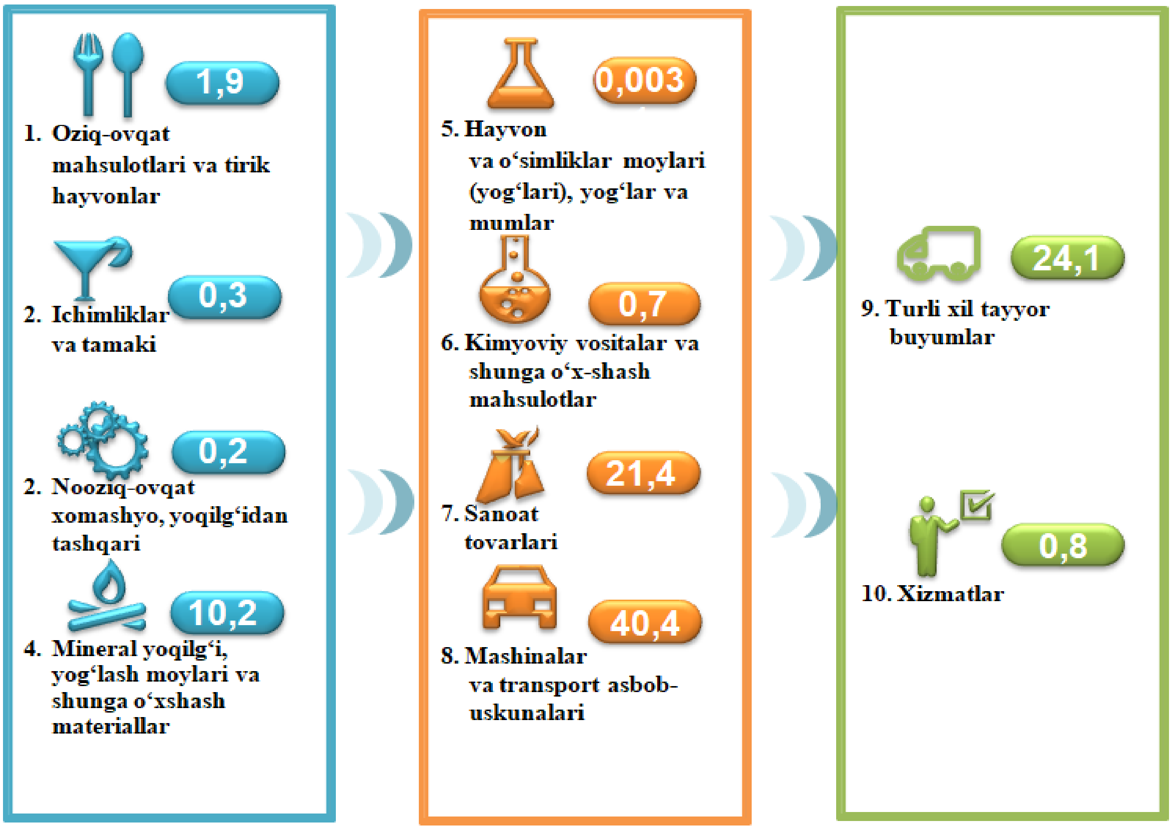

Andijon viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi ***(keyingi o‘rinlarda TIF TN)*** *bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi* ***(keyingi o‘rinlarda – XSST)*** *ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni* ***XSST*** *bo‘yicha kodlashtirish,* ***TIF TN*** *va* ***XSST*** *o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.*

Andijon viloyati XSST bo'yicha eksport tarkibi

(yanvar-mart,)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami eksport	**278,2**	**270,3**	**130,3**	**97,2**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	4,5	5,2	84,5	114,9	1,6	1,9
Ichimliklar va tamaki	1,2	0,7	70,8 m.	58,7	0,4	0,3
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	1,7	0,5	127,9	29,1	0,6	0,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,2	27,6	8,9	113,9 m.	0,1	10,2
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,0002	0,01	18,9 m.	41,9 m.	0,0001	0,003
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	7,3	1,9	8,4 m.	26,2	2,6	0,7
Sanoat tovarlari	71,1	57,9	88,7	81,6	25,5	21,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	105,9	109,2	187,1	103,1	38,1	40,4
Turli xil tayyor buyumlar	83,7	65,2	129,6	77,9	30,1	24,1
Xizmatlar	2,6	2,1	139,6	81,2	1,0	0,8

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,1 % ni tashkil etib, ular mashinalar va transport asbob uskunalari (40,4 %), turli xil tayyor buyumlar (24,1 %), sanoat tovarlari (21,4), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (1,9 %) va kimyoviy vositalar (0,7 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST bo‘limi bo‘yicha ayrim mahsulotlar eksporti tarkibi

(2024-yil yanvar-mart)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2023-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	4 953,7	120,3
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	217,2	119,1
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	25,8	41,7
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	7,3	147,0
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	0,8	54,7
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	672,0	58,7
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
To'qimachilik tolalari (tops va boshqa titilgan jundan tashqari) va ularning chiqindalari (ip kalava va mato holatiga keltirilmagan)	180,1	13,0
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xom-ashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	152,7	85,8
Moy olinadigan urug'lar va moy olinadigan mevalar	118,8	111,6
Probka va yo'goch-taxtalar	28,4	10,0 m.
56 bo'limga kiritilgandan tashqari o'gitlar uchun xom-ashyo va mineral xom-ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	22,7	40,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	27 575,4	113,9 m.
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari, xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan	7,9	41,9 m.
Kimyoviy vositalar va shunga o‘xshash mahsulotlar		
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	1 465,7	21,4
Noorganik kimyo moddalari	187,3	171,1
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	101,6	54,1
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	60,0	98,4
Birlamchi shakldagi plastmassalar	44,0	68,8
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	41,8	2,8 m.
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	3,3	71,4

davomi

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2023-yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, boshqa joyda tasniflanmagan tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	54 786,0	87,9
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 115,8	72,8
Cho'yan va po'lat	795,7	135,1 m.
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	579,8	72,6
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	129,3	3,0
Rangli metallar	124,8	28,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	74 422,6	112,0
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	29 972,0	90,8
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	2 368,7	91,4
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblar, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'lmagan qismlari ham)	2 000,6	68,6
Elektr aloqasi, ovozni yozish va ovozni eshittirish apparaturalari va uskunalari	166,1	150,0 m.
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va kiyim-kechak anjomlari	62 989,9	82,7
Poyabzal	681,9	13,4
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	609,9	89,5
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	608,3	122,0
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari, boshqa joyda tasniflanmagan	212,9	3,1 m.
Yo'l anjomlari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	90,8	7,4
Kiyim-kechaklar va kiyim-kechak anjomlari	62 989,9	82,7

MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar eksporti hajmlari dinamikasi
(yanvar-mart mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2024-yilning yanvar-mart oylarida MDH mamlakatlariga 211,3 mln. AQSH dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportdagi ulushi 78,2 % ni tashkil etdi.

MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar eksporti hajmi, *mln. AQSH dollari (yanvar-mart oylari)*

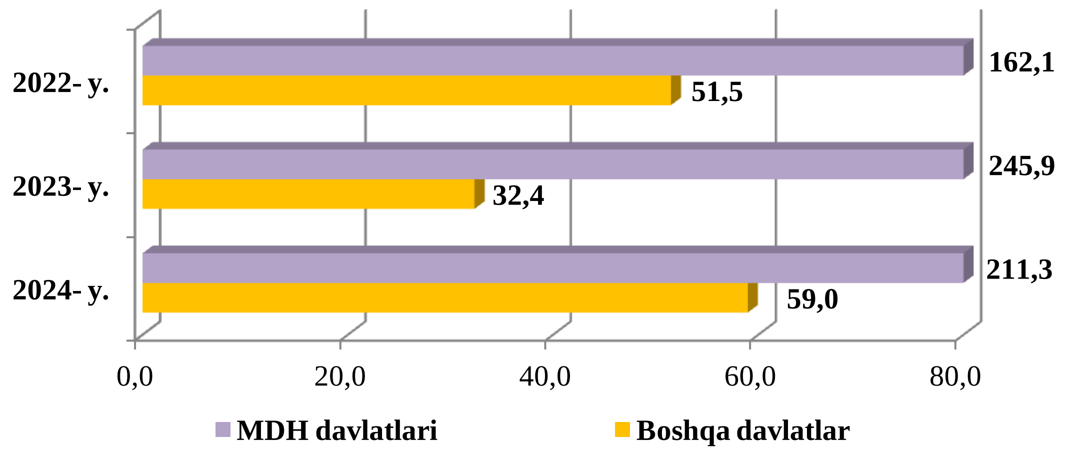

Viloyat eksportida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(2024-yil yanvar-mart,% da)

2024-yilning yanvar-mart oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Qozog'iston (eksport umumiy hajmining 41,7 %) va Rossiya Federatsiyasi (22,5 %) davlatlari yetakchilik qildi. Mazkur ikki yirik davlatlarning jami eksportdagi ulushi 64,2 % ni tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan 5,2 mln. AQSH dollari qiymatidagi 23,4 ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo‘lib, ushbu ko‘rsatgich 2023-yilning mos davriga nisbatan 8,5 ming tonnaga ko‘paydi.

2024-yil yanvar-mart oylarida meva-sabzavot mahsulotlari jami eksportning 1,9 foizini tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti
(2024-yil yanvar-mart, o‘sish sur’atlari qiymat jihatidan)

Mahsulot	Qiymat	Hajm	O‘sish sur’ati
Uzum (quritilgan uzumni qo‘shgan holda)	0,2 mln. AQSH dollari	0,4 ming tonna	↓ 38,3 %
Karam	0,8 mln. AQSH dollari	5,1 ming tonna	↑ 73,5 %
Pomidor	0,2 mln. AQSH dollari	0,3 ming tonna	↑ 8,8 %
Mosh	0,5 mln. AQSH dollari	0,8 ming tonna	↑ 64,4 b.
Xurmo	0,1 mln. AQSH dollari	0,2 ming tonna	↑ 8,4 b.
Bodring	0,4 mln. AQSH dollari	0,4 ming tonna	↓ 20,9 %
Quritilgan meva va mangizlar	0,2 mln. AQSH dollari	0,1 ming tonna	↑ 4,7 b.
Piyoz	0,1 mln. AQSH dollari	0,8 ming tonna	↑ - %

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg‘iz Respublikasi (54,9 %), Rossiya Federatsiyasi (24,1 %), XXR (9,5 %), Qozog‘iston (4,5 %), Turkiya (3,8 %), Latviya (1,4 %) hamda Afg‘oniston (0,6 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Meva va sabzavot mahsulotlarinig eksport geografiyasi

(2024-yil yanvar-mart, ming AQSh dollari)

	2023-yil	2024-yil	O'sish sur'ati, % da
Qirg'iz Respublikasi	2 738,0	2 885,2	105,4
Rossiya	1 602,0	1 267,9	79,1
XXR	-	496,9	-
Qozog'iston	-	235,9	-
Turkiya	-	201,7	-
Latviya	-	71,0	-
Afg'oniston	-	32,3	-
BAA	-	28,2	-
Boshqalar	25,0	38,0	152,0

2024-yil yanvar-mart oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Qirg'iz Respublikasiga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining 54,9 %), bu ko'rsatkich Rossiya Federatsiyasiga eksport hajmidan 2,3 marta ko'p.

To'qimachilik mahsulotlari eksporti

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xomashyosini o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2024-yil yanvar-mart oylari yakuni bo'yicha 117,7 mln. AQSH dollarilik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 43,6 % ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan 15,4 % ga kamaydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (69,2 %), paxtadan yigirilgan ip (28,9 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 156 turdagi to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 18 ta davlatiga eksport qilindi.

To‘qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

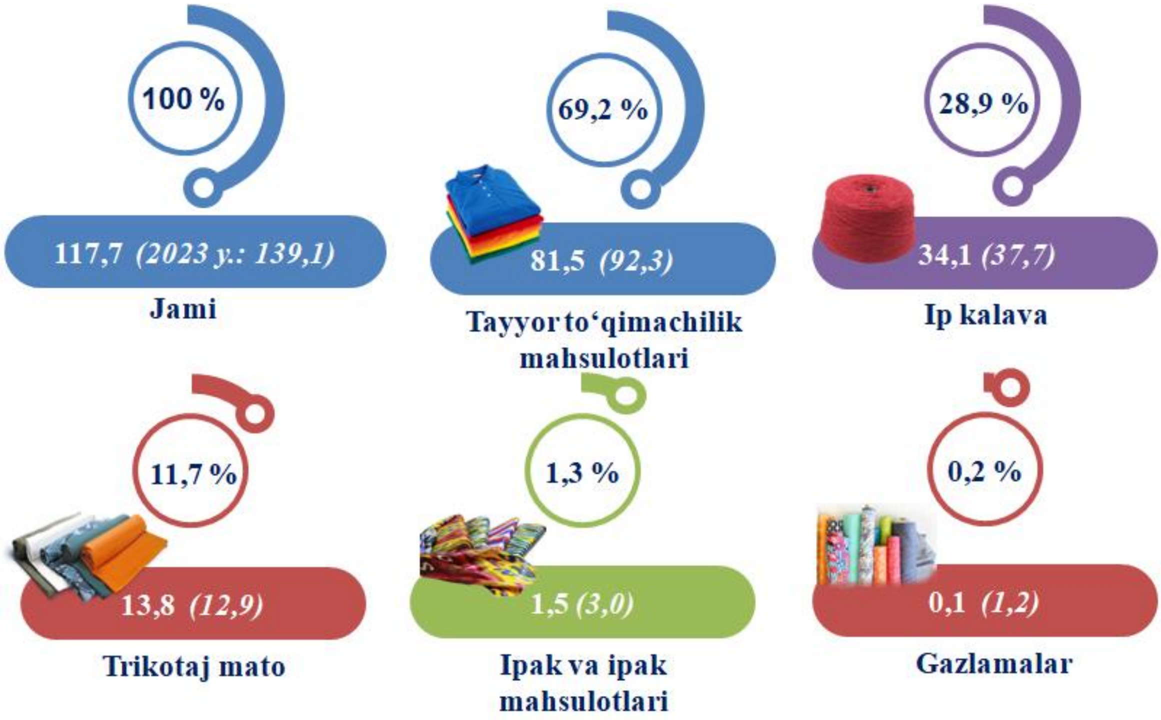

Davlatlar kesimida to‘qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-mart, ming AQSh dollari)

To‘qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Rossiya Federatsiyasi (46,1 % – 54,2 mln. AQSh dollari) va Qirg‘iz Respublikasi (19,1 % – 22,5 mln. AQSh dollari) davlatlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

	2023-yil	2024-yil	O‘sish sur’ati, % da
Rossiya Federatsiyasi	39 244,3	54 230,4	138,2
XXR	21 546,2	22 477,5	104,3
Qirg‘iz Respublikasi	53 214,9	13 049,3	24,5
Belarus	5 792,3	9 311,9	160,8
Qozog‘iston	3 913,5	8 354,1	2,1 m.
Turkiya	7 847,8	4 043,4	51,5
Afg‘oniston	-	1 398,1	-
Boshqalar	7 525,9	4 771,9	63,4

Andijon viloyatining importi

(2024-yil yanvar-mart)

2024-yilning yanvar-mart oylarida import hajmi 861,8 mln. AQSH dollarini va 2023-yilning mos davriga nisbatan 9,1 % ga kamaydi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (58,9 %), sanoat tovarlari (19,3 %) hamda mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar (6,6 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST bo‘yicha import tarkibi

(2024-yil yanvar-mart, ulushi, % da)

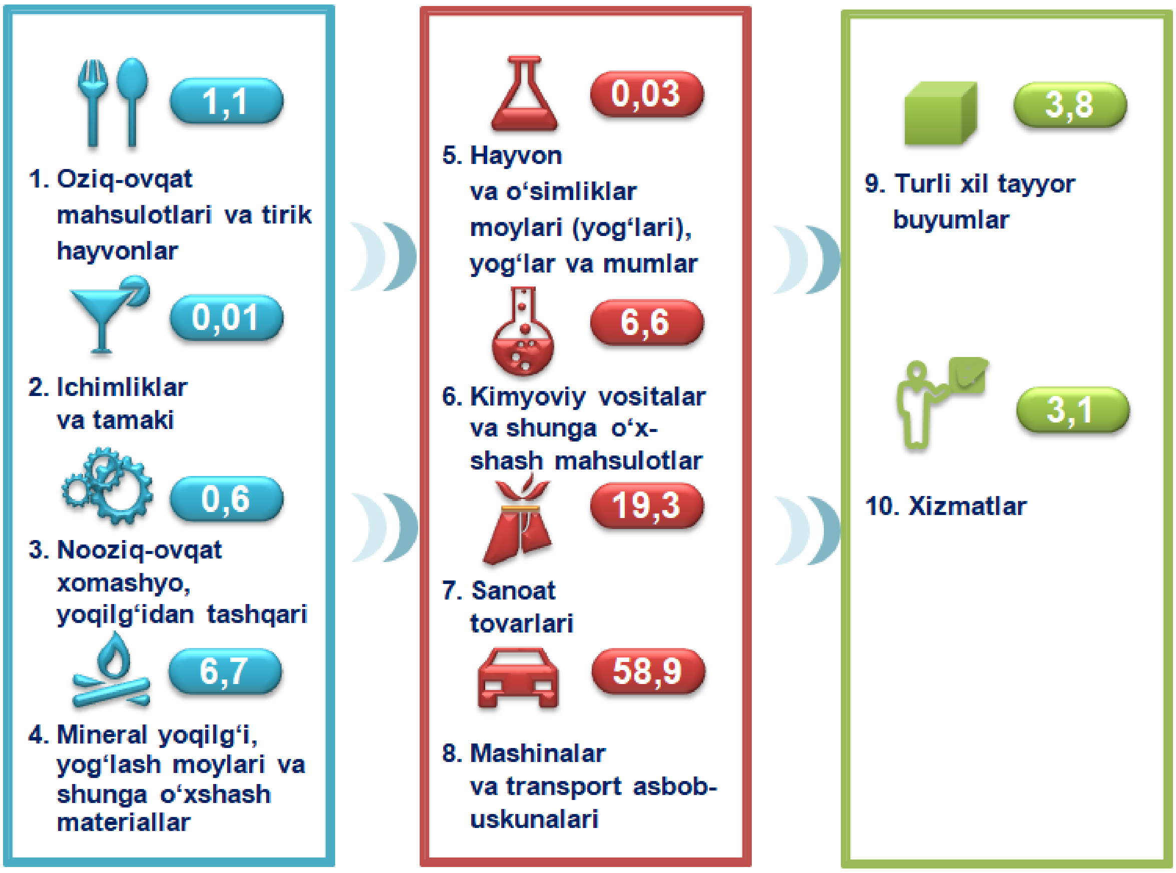

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2024-yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 78,9 mln. AQSH dollariga kamaydi va 835,5 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 26,3 mln. AQSH dollariga yetdi.

Andijon viloyati XSST bo‘yicha import tarkibi

(yanvar-mart, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O‘sish sur’ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami import	**948,1**	**861,8**	**128,8**	**90,9**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	4,3	9,2	111,8	2,1 m.	0,4	1,1
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	121,1	83,8	0,01	0,01
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	4,2	4,9	88,2	115,0	0,4	0,6
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	6,4	57,7	3,4 m.	9,0 m.	0,7	6,7
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	1,5	0,3	607,5 m.	19,5	0,2	0,03
Kimyoviy vositalar va shunga o‘xshash mahsulotlar	78,6	56,5	172,5	71,9	8,3	6,6
Sanoat tovarlari	176,4	166,4	118,7	94,3	18,6	19,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	611,4	507,2	130,2	83,0	64,5	58,9
Turli xil tayyor buyumlar	31,4	33,2	109,5	105,6	3,3	3,8
Xizmatlar	33,8	26,3	102,1	77,9	3,6	3,0

XSST bo‘limi bo‘yicha ayrim mahsulotlar importi tarkibi

(2024-yil yanvar-mart)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2023-yil yanvar-martga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	3 383,0	3,0 m.
Sabzavotlar va mevalar	2 121,7	173,2
Tirik hayvonlar, 03 bo‘limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	930,3	189,6
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	847,5	166,9
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	72,1	83,8
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindalari	1 219,2	107,1
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xom-ashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	1 062,9	3,1 m.
Probka va yo'goch-taxtalar	951,2	71,0
Tabiiy kauchuk	894,8	72,3
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft, neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	51 827,4	18,m.
Ko'mir, koks va briketlar	3 589,7	101,0
Tabiiy yoki sun‘iy gaz	2 269,2	-
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari	289,2	21,0
Hayvonlar va o‘simliklar moylari va yog‘lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan mumlar	3,2	2,6
Kimyoviy vositalar va shunga o‘xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	20 066,7	62,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	12 061,6	98,6
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	9 031,4	62,9
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	6 949,1	80,1

davomi

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2023-yil yanvar-sentabga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
Cho'yan va po'lat	72 999,9	158,9
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	36 780,5	98,8
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	36 014,9	53,5
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, boshqa joyda tasniflanmagan tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	13 341,6	80,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	316 997,8	73,5
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblar, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'lmagan qismlari ham)	55 639,9	151,5
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	40 329,0	183,3
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	38 992,3	74,3
Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari, boshqa joyda tasniflanmagan	13 837,0	79,2
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	10 523,9	133,0
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	5 091,1	105,2
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari, boshqa joyda tasniflanmagan	2 833,9	13,0 m.
Poyabzal	348,0	89,1
Kiyim-kechaklar va kiyim-kechak anjomlari	275,1	76,5
Yo'l anjomlari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	211,3	146,7

2024-yil yanvar-mart natijalariga ko‘ra MDH mamlakatlaridan import ulushi 9,1 % ni tashkil etib, 2023-yilning mos davriga nisbatan 81,7 % ga ortdi.

MDH va boshqa davlatlarga tovar va xizmatlar importi hajmlari dinamikasi
(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

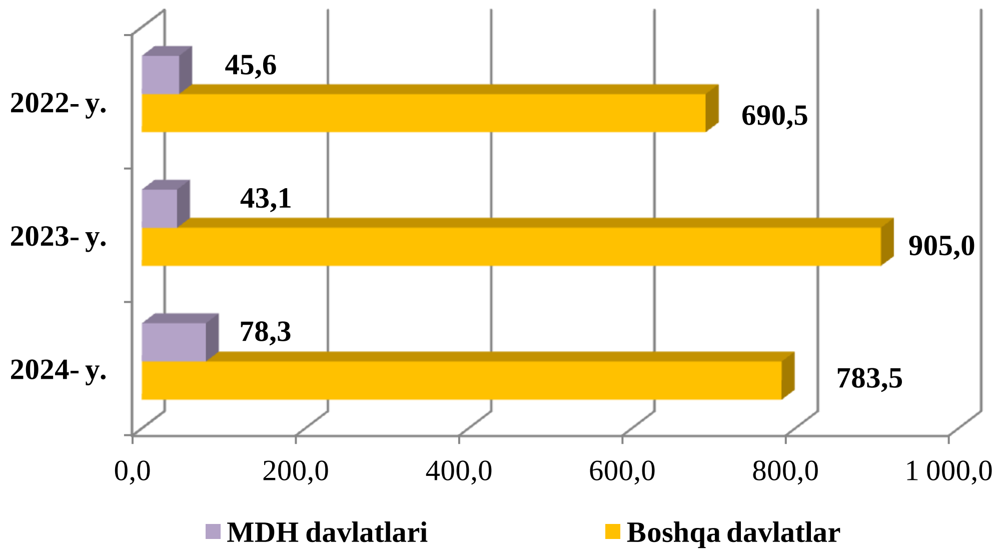

2024-yil yanvar-mart oylarida Andijon viloyati 55 ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Koreya Respublikasi, XXR, Braziliya, Meksika, AQSh, Rossiya Federatsiyasi va Turkiya) jami importning 10 dan 9 qismini tashkil etdi.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(2024-yil yanvar-mart, % da)

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2024-yil yanvar-mart oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi 166,4 mln. AQSH dollarini tashkil etib, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 10,0 % ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi 19,3 % ga yetdi.

Sanoat mahsulotlari import qilingan asosiy hamkor davlatlar

(2024-yil yanvar-mart)

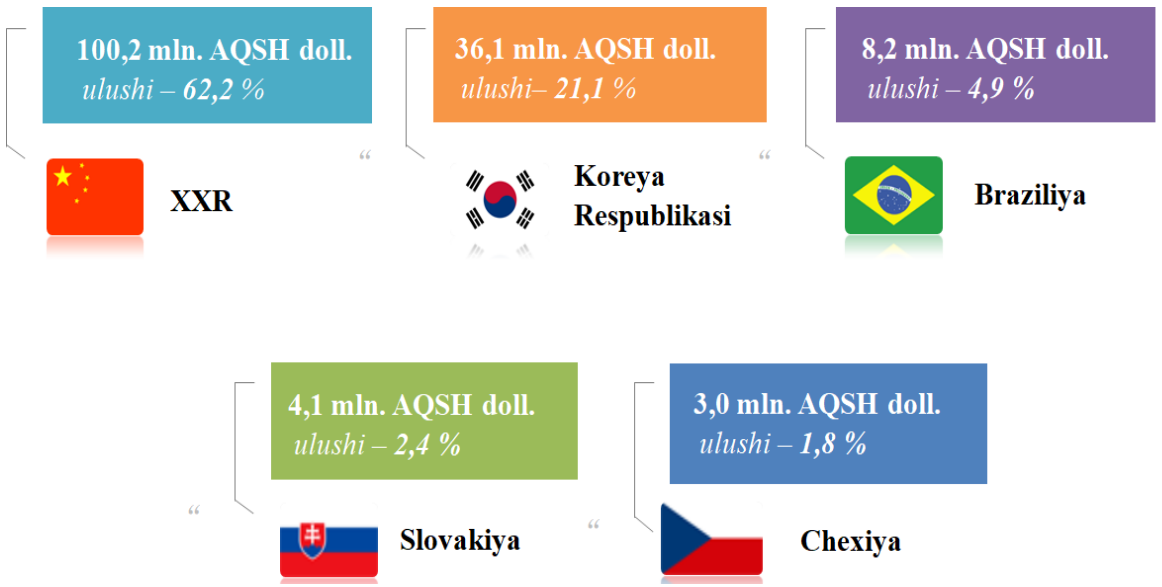

Sanoat mahsulotlari importi asosan cho‘yan yoki legirlanmagan po‘lat (73,0 mln. AQSH dollari), metallardan tayyorlangan buyumlar (36,8 mln. AQSH dollari), rezina buyumlari (36,0 mln. AQSH dollari), to‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar (13,3 mln. AQSH dollari) va boshqalardan tashkil topgan.

STATISTIK KO‘RSATKICHLARGA IZOHLAR

Tovar - har qanday ko‘chma mulk, shu jumldan valyuta va valyuta qimmatliklari, elektr, issiqlik va boshqa energiya turlari, transport vositalari (yo‘lovchilar va tovarlar tashish uchun ishlatiladigan transport vositalari, shu jumladan konteynerlar va boshqa transport uskunalari bundan mustasno), intellektual mulk obyektlari.

Tovarlar eksporti - agar qonunchilikda boshqa tartib ko‘zda tutilmagan bo‘lsa, tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib kirish majburiyatisiz olib chiqish.

Reeksport – xorijiy tovarlar bojxona hududidan olib chiqiladigan bojxona rejimi.

Tovarlar importi – tovarlarni O’zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib chiqish majburiyatisiz olib kirish.

Reimport – bojxona hududidan eksport rejimida olib chiqilgan O’zbekiston Respublikasi tovarlari O’zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksida ko‘rsatilgan muddatda (olib chiqilgan paytdan boshlab o‘n yil ichida) qaytarib olib kiriladigan rejim.

Tashqi savdo aylanmasi - mamlakatning muayyan davrdagi eksport va import qiymatlari summasi.

Tovarlar kelib chiqqan mamlakat - tovar to‘liq ishlab chiqarilgan yoki yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat (tovar yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat “Bojxona tarifi to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonunining 26-moddasiga asosan aniqlanadi).

Tovarlarning belgilangan manzili -yuklab jo‘natish paytida tovar yetkazib berilishi belgilangan mamlakat sifatida ma’lum bo‘lgan mamlakat.

Tovarlarning statistik qiymati - shartnoma valyutasidan qat’i nazar yagona bazisga keltirilgan shartnoma bo‘yicha tovarlar qiymati.

Xizmatlar (ishlar) eksporti - O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari tomonidan norezidentlarga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat’i nazar, ko‘rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

Xizmatlar (ishlar) importi - norezidentlar tomonidan O‘zbekiston Respublikasi rezidentlariga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat’i nazar, ko‘rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

Ma’lumot uchun: *O’zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.*